

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4.
Telefon Redakcji 338, Administracji 448, Drukarni 520.
Redaktor przyjmuje od g. 1—3 po poł. Administracja
otwarta od g. 9—5, w niedzielę i święta od 12—1.

PRENUMERATA miesięcznie z odnosz. i przesyłką 70000 mk.
CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetr. przed tekstem 2500 mk.
w tekście 3000 mk., za tekstem 1300 mk.—W numerach świą-
tecznych o 25% drożej.
Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędnościowej № 80187.

ś. † p.

Ks. KONSTANTY GRUŹDŹ

proboszcz Lipniskiego kościoła

po długich ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami zmarł dnia 30 sierpnia 1923 roku. Pogrzeb odbędzie się 1-go września w Lipniskach.

O czym zawiadamiają przyjaciel i znajomych pogrążone w smutku

Matka, bracia, siostry, bratowe i bratankowie.

† p.

STEFAN KORDECKI

po długich lecz ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu dn. 1 września 1923 r. w wieku lat 62.

O czym zawiadamiają przyjaciel i znajomych stroskami

Żona, syn, córka, synowa i wnuk.

KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA

Telefon 845.

WILNO

Dominikańska 4.

Adres telegraficzny:

„ALBERTINAM“ — WILNO.

Książnica Polska

T. N. S. W.

Lwów--Warszawa

Składy główne

ATLAS

Akc. S-ka Kartogr. i Wydawn.

Lwów

Zakład Narodowy

im. Ossolińskich

Lwów

Poleca

Podręczniki
szkolne dla

wszystkich zakładów naukowych.

W niedzielę 2 i 9 b. m. księgarnia otwarta od godz. 1—5.

UWAGA!

NA SEZON SZKOLNY

UWAGA!

KSIEGARNIA STOWARZYSZENIA NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO w WILNIE

UL. KRÓLEWSKA № 1. — UL. WILEŃSKA № 36.

Bogato zaopatrzona we wszystkie podręczniki szkolne dla szkół Powszechnych, Średnich i Wyższych.

— — Posiada w olbrzymim wyborze wszystkie niezbędne dla szkół materiały piśmienne. — —

W niedzielę 2-go września księgarnia będzie otwarta od godz. 1-ej do 5-ej.

POLSKA SKŁADNICA KSIĄŻEK

WILNO, ul. S-to Jańska 3

pod zarządem KAZIMIERZA RUTSKIEGO.

POLECA

... PODRĘCZNIKI SZKOLNE. ...

KAGAŃCE
dla jazdy nocnej

i LATARNE POWOZOWE

ANGIELSKIE I FRANCUSKIE
NOWEGO FASONU

poleca magazyn lamp
CH. GRILICHESA
ul. W. Stefańska Nr. 9.

Książki szkolne

dla średnich i wyższych zakładów naukowych i szkół powszechnych poleca w komplecie

KSIĘGARNIA

Gebethnera & Wolffa i S-ki.

WILNO, ul. Mickiewicza Nr. 6.

W niedzielę dn. 2 i 9 b. m. księgarnia otwartą będzie od g. 1—5 ej p. p.

! Dziś „P.Ż.P.“ Dziś !

**OGRÓD BERNARDYNSKI
Wielka loteria i zabawa.**

Dr. I. BURAK

(AKUSZERKA, CHOROBY KOBIECE)

Wznowił przyjęcie chorych.

ZAWALNA 16

Teatr Polski
(Lutnia)

Dziś występy K. Junoszy-Stepowskiego

„Ósma żona sinobrodęgo” kom. Savoir'a w 3 akt.

Początek o 8 w.

Teatr Letni
Ogród Bernardyński

Występy Elny Gistedt

Dziś „NITOUCHE” operetka w 3 akt. Herve'go.

Początek o 8 w.

Zatarg włosko-grecki.

Zajęcie wyspy Korfu przez wojska włoskie.—Bombardowanie miasta z okrętów.—Korfu w płomieniach. Zajęcie wyspy Lamos.

ATENY, 1. IX. (Pat.) Oficjalny komunikat stacji telegraficznej donosi, że dn. 31 sierpnia o godz. 3 pp. kapitan okrętów wojennych floty włoskiej wylądował na Korfu, oświadczając burmistrzowi miasta, iż oddział floty wojska włoskiego ustanawia blokadę wyspy i o godz. 4 zajmie miasto w drodze pokojowej. Wkrótce potem flota włoska złożona z kilku jednostek bojowych wjechała do portu. Komendant floty zażądał wywieszenia przez miasto białej flagi, która będzie zaraz potem zastąpiona przez flagę włoską. Władze miasta zażądały udzielenia im możliwości skomunikowania się z rządem greckim w celu otrzymania niezbędnych zleceń, w przeciwnym bowiem razie zmuszone będą siłą przeciwstawić się Jednak przed nadejściem tych instrukcyj rozpoczęło się wysadzanie na brzeg wojsk włoskich. Lądowanie wojsk odbyło się równocześnie z ostrzeliwaniem miasta przez flotę, która rzuciła na miasto pociski, skutkiem których gmach szkoły oraz gmach policji stanęły w ogniu. Krążące nad miastem aeroplany włoskie ostrzeliwały również miasto.

ATENY, 31.VIII. (Pat.) Tutejsza radiostacja ogłasza następujący komunikat: „O godz. 17 poseł włoski wręczył notę rządu włoskiego. Rząd włoski uważając odpowiedź grecką jako odrzucenie żądań Włoch wydał rozkaz wylądowania na Korfu wojsk włoskich. Nota dodaje, że krok ten ma charakter czasowy i nie oznacza aktu wojennego.

Grecki minister spraw zagranicznych odpowiedział, że zajęcie terytorium państwa niepodległego, może być uważane tylko za akt wrogi, nieusprawiedliwiony i gwałcący jawnie zobowiązania przyjęte przez Włochy. Rząd grecki zwrócił się do Ligi Narodów z prośbą o zbadanie sprawy oraz polecił swym przedstawicielom dyplomatycznym zaprotestować u mocarstw przeciwko akcji włoskiej. Podają—głosi oficjalny komunikat grecki—że flota włoska ostrzeliwała Korfu, pozostając pod gwarancją mocarstw. Aczkolwiek Grecja mogła odpowiedzieć na ten wrogi akt, wolała jednak zwrócić się do Ligi Narodów, jako do aeropagu powołanego do strzeżenia suwerenności i honoru wszystkich krajów. Jeśli interwencja Ligi Narodów mimo to okaże się bezskuteczną—konczy oficjalny komunikat grecki—wtedy Grecja doprowadzona do rozpacz, będzie zmuszoną bronić się przeciwko inwazji włoskiej.

RZYM, 31.VIII. (Pat.) „Stefani” komunikuje, że Mussolini przedłożył radzie ministrów odpowiedź rządu greckiego, oraz oświadczył, że odpowiedź ta jest nie do przyjęcia. Wobec tego będą powzięte odpowiednie uchwały. Ministrowie marynarki i wojny złożyli sprawozdania.

RZYM, 31.VIII. (Pat.) Rząd wydał zakaz ogłaszania w dziennikach o ruchach wojsk włoskich. Jednak powszechnie wiadomo, że wojska

włoskie, zgrupowane wzdłuż granicy albańskiej znajdują się w odległości 100 metrów od posterunków greckich. Utrzymują, że Mussolini w wypadku odmowy podjąć skądś zmierzającą do wymierzenia sobie satysfakcji.

RZYM, 31.VIII. (Pat.) Prasa włoska utrzymuje, że rząd włoski nie zgodzi się na pośrednictwo Ligi Narodów oraz, że Włochy podejmą jak najbardziej zdecydowane kroki celem otrzymania żądanej satysfakcji. W całym Włoszech ogłoszono żałobę.

RZYM, 31.VIII. (Pat.) Donoszą z Aten, że premier Gonatas po otrzymaniu noty włoskiej, zwołał posiedzenie gabinetu, Rada ministrów uznała żądania włoskie za zbyt upokarzające aby mogły być przyjęte. Gabinet grecki odrzucił żądania włoskie i uchwalił przedstawić notę włoską Radzie Ligi Narodów jako arbitrowi.

LONDYN, 31.VIII. (Pat.) „Reuter” donosi, że rząd angielski nie zamierza mieszać się do konfliktu włosko-greckiego. Panuje przekonanie, że Liga Narodów poczyni odpowiednie kroki aby zapobiedz wojnie. Donoszą z Rzymu że rząd włoski czyni przygotowania do wojny. Podobno część oficerów rezerwy marynarki i wojsk lądowych otrzymała wezwanie stawienia się pod broń.

LONDYN, 31.VIII. (Pat.) Prasa włoska podkreśla, że akcja włoska może liczyć na poparcie Anglii, tembardziej, że morderstwo jest afrontem dla międzysojuszniczej komisji delimitacyjnej, powołanej przez Radę Ambasadorów na terytorium greckim.

LONDYN, 1.IX. (Pat.) „Times” donosi, że w czasie bombardowania Korfu zginęło 15 osób.

PARYŻ 1.IX. (Pat.) Dzienniki donoszą z Aten, że Włosi zajęli wyspę Samos.

RZYM, 1.IX. (Pat.) Głównodowodzący flotą włoską, operującą na Korfu, nadesłał oficjalny komunikat, głoszący, iż wylądowanie wojsk, rozpoczęte o godzinie 16, ukończono o godz. 18 bez trudności. Flaga włoska została zatknęta na starej fortecy. Wszystkie okręty wojskowe obecne w porcie oddały 21 strzałów powitalnych. Również załoga powitała flagę okrzykami. Zajmowanie miasta oraz wyspy trwa w myśl zarządzeń.

RZYM, 1.IX. (Pat.) Admiral Solari po wylądowaniu na Korfu wydał odezwę do mieszkańców wyspy, głoszącą, że wskutek barbarzyńskiego zamordowania misji włoskiej na terytorium greckim, oraz wskutek odmowy rządu greckiego udzielenia słusznego zadośćuczynienia rząd włoski postanowił zająć Korfu, uważając ten krok nie za akt wojny, lecz jedynie za manifestację niezłomnej swej woli utrzymania żądanej zadośćuczynienia. Operacja będzie nosiła charakter tymczasowy i pokojowy, i będzie utrzymana w tym charakterze, jeżeli stanowisko ludności nie zmusi władz wojskowych do przedsięwzięcia specjalnych zarządzeń celem zabezpieczenia wojsk włoskich.

RZYM, 1. IX. (Pat.) Mussolini zwrócił się do przedstawicieli państw obcych z cyrkularzem wyjaśniającym charakter akcji Włoch, przedsięwziętej wobec Grecji i głoszącym, że na usprawiedliwione żądania włoskie, spowodowane barbarzyńską zbrodnią, popełnioną na terytorium greckim, Grecja odpowiedziała wyrazami wymijającymi i odmownymi. Podobne stanowisko nieusprawiedliwione zmusza rząd włoski do przypomnienia rządowi greckiemu o odpowiedzialności, jaką ponosi. Wskutek tego wydane polecenia wylądowania wojsk włoskich na Korfu są akcją o charakterze przejściowym i pokojowym. Rząd włoski stoi na straży swojego autorytetu i manifestuje wolę otrzymania zadośćuczynienia, które należy mu się zgodnie ze zwyczajami, oraz prawem narodów, przytem pragnie, aby Grecja nie przedsięwzię-

ła żadnej akcji, mogącej wpłynąć na zmianę środków, przedsięwziętych przez Włochy. Cyrkularz podkreśla że zamordowana włoska komisja stanowiła część międzynarodowej komisji delimitacyjnej, wypełniającej mandat Rady Ambasadorów.

RZYM, 11.IX. (Pat.) Król powrócił do Rzymu.

RZYM, 1.IX. (Pat.) Prasa włoska jednomyślnie twierdzi, iż rząd grecki jest odpowiedzialny za zamordowanie delegacji włoskiej. Wielu deputowanych i senatorów różnych stronnictw nadesłało Mussoliniemu depesze wyrażające zadowolenie z energii, jaką objawił rząd.

RZYM, 1.IX. (Pat.) „Giornale d'Italia” donosi, że rząd albański wysłał na granicę grecką wojska, by być przygotowanym na wszelką ewentualność.

ZAGRZEB, 1.IX. (Pat.) Wszystkie dzienniki zagrzebskie potępiają jednomyślnie mord albański, krytykując równocześnie stanowisko włoskie wobec Grecji i motywując tem, że może ono wywołać nowy pożar na Bałkanach.

RARYŻ, 1.IX. (Pat.) Dzienniki paryskie wyrażają ubolewanie z powodu nagłego zaostrzenia się konfliktu włosko-greckiego, mają jednak nadzieję, że sprawa nie wyjdzie poza granice rozsądku. Pisma doradzają Mussoliniemu umiarkowanie.

ATENY, 1.IX. (Pat.) Poseł włoski doręczył ministrowi spraw zagranicznych notę zawiadamiającą o zajęciu Korfu. Równocześnie poseł włoski doręczył rządowi greckiemu ultimatum, w którym rząd włoski wyznacza termin 5 godzin na przyjęcie warunków włoskich.

GENEWA, 1.IX. (Pat.) Rząd grecki zwrócił się telegraficznie do Rady Ligi Narodów z prośbą o wydanie wyroku rozjemczego w konflikcie grecko-włoskim. Jednocześnie Grecja zaprotestowała u Ligi Narodów przeciwko antigreckim wykroczeniom we Włoszech, a zwłaszcza przeciwko demonstracjom w Tryjeście.

Czy wojna?

Ledwo zakończona została wojna grecko-turecka, a oto z kotła bałkańskiego nowe krwawe wychyla się widmo. Zatarg włosko-grecki obostrzył się tak groźnie, iż trudno w tej chwili powiedzieć: czy wojna to, czyli tylko zbrojna demonstracja?

Przyczyna konfliktu jest znana i przyznać trzeba, że Włosi mają zupełną słusność, traktując sprawę w ten sposób, stanowczo, zwłaszcza wobec niezbitych podobno dowodów, iż mord na granicy albańskiej dokonany został za wiedzą a nawet z inspiracji rządu greckiego. Dodajmy do tego, iż cały podkład sprawy jest niezmiernie drażliwy: chodzi tu przecież o Albanję, którą najchętniej podzieliłyby się Grecja z Jugosławją, gdyby nie sprzeciwił Włoch, które posiadają tu pierwszorzędne interesy i konsekwentnie od dawna zdążają do tego by mocną nogą stanąć na przeciwległym wybrzeżu Andrii.

Moment dla Włoch jest niewątpliwie bardzo pomyślny, skonsolidowane wewnętrznie, po pokonaniu socjalizmu i mafii żydowskiej, mogą całą swą energią rozwinąć na zewnątrz. Nie oznacza to jednak, iż wojna jest nieunikniona, dla tej prostej przyczyny, iż drogą energicznej akcji dyplomatycznej, jak np. zajęcie Korfu, mogą dziś Włosi bez ofiar osiągnąć te same korzyści, większe, niż te jakie im wojna przynieść może.

Wprawdzie prasa niemiecka, która przy każdym ogniu pragnęła by dla siebie pieczeń upiec, i dla tego gotowa go rozdmuchać, pierwsza wskazała na podobieństwo mordu albańskiego z Sarajewskim. Podobieństwo tu jest jednak całkiem zewnętrzne, różnica zaś między położeniem w r. 1914 a 1923-cim ogromna. Wtedy zamach Sarajewski był iskrawą, która padła na beczkę prochu—proch ten jednak wciąż wielkiej wojny wypalił się.

Po za lokalnym konfliktem włosko-greckim, nie widzimy tych sił, które mogły by wtrącając się roz-

nieść pożar na Europę Dla Niemców było by to oczywiście bardzo poręcznym, o tyle jednak o ile by się dało przeprowadzić cudzemi rękami. Sami nie są oni dziś w stanie wystąpić czynnie, co w pierwszym może rządzie zawdzięczać należy mądrej a zdecydowanej polityce Poincarego nad Ruhra.

Poza Niemcami chyba jednej Jugosławiji nie na rękę jest wzrost potęgi włoskiej nad Adria, atoli Jugosławia, zbyt wyczerpana wojną, nie dość skonsolidowana, mając z jednej strony dyszące zemstą Węgry, z drugiej—Bułgarię, zaczepnie napewno nie wystąpi, zaś Włochy również nie mają w tej chwili powodu nowych szukać konfliktów.

Tak więc pozostaje z jednej strony Grecja, całkowicie odosobniona, z drugiej strony Włochy, za którymi stoją Francja i Anglia, które solidarność swą niedwuznacznie wyraziły. To decyduje o całej sprawie.

Pozostaje tylko wyjaśnić: czy właściwie mamy w tej chwili już wojnę włosko-grecką lub nie? Według zwyczaju, jaki się utarł w ostatnich kilkunastu latach, formalne wypowiedzenie wojny nie jest konieczne, rozpoczęcie kroków wojennych samo przez się wystarcza. Zajęcie wysp Korfu i Samosu, przez wojska włoskie, bombardowanie miasta Korfu niewątpliwie jest takim krokiem, jakkolwiek rząd Włoski w deklaracji swej zastrzega się, iż robi to jedynie jako demonstrację. Ostatecznie wszystko zależy od tego jak zachowa się Grecja. Jeżeli zaproponowanych sobie ultimatywnie warunków nie przyjmie, jeżeli stawi opór zbrojny—wojna zdaje się być nieunikniona, ale też i rezultat jej niewątpliwie. Wie o tem rząd i naród grecki, to też prawdopodobnie w ostatniej chwili ugnie się wobec twardej konieczności, ponosząc konsekwencje na które—przyznać trzeba swym nie tylko nierozważnym lecz zbrodniczym krokiem zasłużył. J. O.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Minister Kucharski a uzdrowienie finansów.

Wczoraj odbyło się posiedzenie Klubów stronnictw większości rządowej przy udziale ministrów, na którym minister Kucharski przedłożył projekt uzdrowienia gospodarki finansowej. Stronnictwa większości projekt ten zaakceptowały.

Sytuacja w Niemczech.

Likwidacja biernego oporu nad Ruhra. — Krytyczne położenie Niemiec. — Bezrobocie. — Ruch monarchistyczny.

BERLIN, 1.IX. (A.W.) Korespondent „New York Herald'a“ donosi z Zagłębia Ruhry, że okres rokowań o zlikwidowanie konfliktu w sprawie Zagłębia Ruhry już się rozpoczął. Wbrew wszelkim zaprzeczeniom ze strony Stinnesa, oraz wbrew oficjalnym zaprzeczeniom twierdzenia swego wspomniany korespondent nie cofa, podtrzymując go we wszystkich szczegółach. Stinnes przybył do Wiesbadenu celem poinformowania się co do warunków, na jakich w przyszłości byłby możliwy udział niemieckiego przemysłu w międzynarodowej administracji kolei w Zagłębiu Ruhry. Według planu francuskiego, przy zlikwidowaniu konfliktu o Ruhre kapitały holenderskie, szwedzkie i niemieckie nie miały przejąć większości akcji w tej administracji. Odpowiednie plany zostały już opracowane i przedłożone niektórym przemysłowcom niemieckim do zaakceptowania. W sferach francuskich oraz niemieckich, kończy korespondent, panuje przekonanie, że konflikt o Ruhre musi być rozwiązany nad Ruhra.

LONDYN, 1.IX. (A.W.) „Ewening Standart“ otrzymał od jednego z kierujących dyplomatów wielkich mocarstw informacje o obecnym położeniu w Niemczech. Nie ulega wątpliwości, że taktyka obecnego rządu wypływa z głębokiego poczucia niemożności dalszego oporu. Nie tyle jednak względy na finansowe położenie Rzeszy, bo te i przed pół rokiem taką samą odgrywały rolę, ile względy na sytuację wewnętrzną zmuszą rząd niemiecki do zmiany taktyki. Kryzys finansowy pociąga za sobą zmianę tysiąca egzystencji i na najcięższe naraża przesilenia te warstwy, z których składają się wyborcy wszystkich partij Reichstagu za wyjątkiem wielkich agrarjuszów i komunistów. W chwili obecnej do klęski walutowej dołącza się klęska gospodarcza, która z tem większą wyściąpi siłą, im rychlej rząd niemiecki

zechce poskromić drożyznę. W ostatnich tygodniach w samym Berlinie znalazło się nowych 78.000 bezrobotnych. Drobnii urzędnicy, pracownicy mniejszych przedsiębiorstw, nauczyciele prywatni i cała długa lista innych zawodów, — oto falanga, która istnieniu każdego rządu może zagrozić, o ile nie pójdzie on drogą szybkiej likwidacji dotychczasowej polityki gospodarczej i finansowej. Ciężkie zadanie polepszenia sytuacji spełnić może rząd niemiecki tylko po wejściu na drogę polityki, którą ukazują ostatnie noty rządów sprzymierzonych.

LONDYN, 1.IX. (A.W.) „Daily Mail“ donosi, że należy liczyć się z likwidacją w tej czy innej formie biernego oporu w Zagłębiu Ruhry. Jedyne w kilku środowiskach, w których akcję sabotażu popierają Niemcy z terytoriów nieobsadzonych, będą przedsiębiorstwa próby stawiania dalszego oporu. Dziennik powołuje się na swe poprzednie wiadomości, w których donosi o bezpośredniej ofercie rokowań, którą władzom francuskim złożył Stinnes. Oczywiście, że propozycje jego zostałyby w tym wypadku rozpatrzone przez czynniki powołane, gdyby ofertę tę czynił imieniem rządu niemieckiego.

BERLIN, 1.IX. (A.W.) Według wiadomości z Paryża nagły wyjazd ambasadora niemieckiego z Londynu do Berlina wywołał różne domysły co do celu jego podróży. Wiadomość z Londynu iż Stammer wyjechał na urlop nie odpowiada rzeczywistości. Zdaniem „Times'a“ Stammer ma otrzymać od kanclerza Rzeszy szczegółowe instrukcje, dotyczące polityki Stresemana, celem poinformowania o nich angielskich kół rządowych.

MONACHEJUM, 31.VIII. (Pat.) Pisma donoszą o obiegu pogłosce, jakoby w niedzielę miała być w Norymbberdze proklamowana monarchja. Dzienniki wzywają robotników aby nie brali udziału w demonstracji.

mocarstw. Partja królewska była prusofilską, partja Venizelosa ententofilską.

Obydwa stronnictwa liczyły się dla uzyskania popularności w państwie. Agitatorzy obydwu stronnictw rozwijali przed Grecami fantastyczne horyzonty przyszłej potęgi i wmawiali w naród grecki, że przeznaczony jest do odegrania światowej roli.

W roku 1912 i 1913 osiągnął szczyt swoich wpływów król Konstantyn. Pod jego to przeciwieństwem zwyciężyła armja grecka Turcję i Bułgarię, a Grecja rozszerzyła swoje granice. Partja królewska tryumfowała także wewnątrz armji greckiej. Jej to dziełem czasu wielkiej wojny było wciągnięcie Grecji w dyplomatyczno-wojenną awanturę antykoalicyjną.

Mocarstwa centralne przegrały, a wraz z nimi przegrał król i jego partja. Konstanty poszedł na wygnanie, a rządy objął Venizelos.

Venizelos nie uzyskał jednak w traktacie wersalskim tego, czego się Grecja spodziewała. I wówczas zwolennicy króla Konstantyna wyzyskali venizelistyczny argument o podeptanym honorze greckim. Rezultat był dla nich pomyślny. Przy wyborach do parlamentu w r. 1920 zwyciężyła partja Konstantyna, a król Konstanty, mimo grózb całej Ententy, wrócił na tron, opróżniony tymczasem przez tragiczną śmierć, swego chwilowego następcy (czy zastępcy) Aleksandra.

Objawszy z powrotem władzę chciał Konstantyn ufundować swoją potęgę dawno wypróbowaną metodą. Zaczął on podniecać polityczną i narodową ambicję grecką. Doprowadziło to do wojny z Turcją w r. 1921, w której jednak Grecja poniosła sromotną i upokarzającą klęskę.

I znowu zmieniły się role. Venizeliści podnieśli sztandar buntu. Przyszło do znanej rewolucji wojskowej, która zmusiła Konstantyna do abdykacji, a pełnię władzy oddała venizelistycznym oficerom. Młody król Jerzy (następca Konstantyna) stał się tylko figurą reprezentacyjną i to wzięną niemal w swoim pałacu.

Partja królewska przychyliła, ale nie na długo. Od szeregu miesięcy prowadzą oni akcję przeciw obec-

mu rządowi. Ruch ten w ostatnich tygodniach przybrał formy niemal rewolucyjne, a prowadzony przez wpływowego generała Metaxasa, zaczął poważnie niepokoić rząd. Brakło mu jednakowoż argumentu, przemawiającego do wyobraźni i do serc narodu.

I otóż dni ostatnie dostarczyły metaxasistom tego argumentu. Jeżeli rząd grecki w obawie przed klęską wojenną (któraby zresztą było także końcem gabinetu), przyjmie upokarzające ultimatum włoskie — metaxasiści rzucą na szalę wypadków tylnokroć wypróbowany argument: narażonego przez zły rząd na szwank honoru Grecji. I wtedy wybić może godzina nowej rewolucji w Atenach.

ZWIĄZEK LUDOWO-NARODOWY

W niedzielę, dnia 2-go września r. b. o godzinie 12½ po południu
W SALI MIEJSKIEJ (ul. Ostrobramska 5)

ZWOŁUJE

WIELKI WIEC

POLITYCZNO-INFORMACYJNY

Przemawiać będą: Ks. Senator Stanisław MACIEJEWICZ, Redaktor Jan OBST, Redaktor Piotr KOWNACKI, Dyrektor Michał SZULCKI i p. Stanisław KODŹ.

RODACY STAWCIE SIĘ JAK NAJLICZNIEJ.

Wiadomości bieżące.

Sprawy kościelne.

— Dziś w niedzielę 2-go września w kościele po-Augustjańskim przy ul. Sawicz przypada doroczna uroczystość pocieszenia Matki Boskiej suma o godz. 10 rano, nieszpory z nauką o godz. wieczorem.

Sprawy szkolne.

— Dyrekcja Gimnazjum Państwowego im. św. Kazimierza w Nowej Wilejce podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne do klas IV, V, VI, VII i VIII odbędą się dn. 12, 13 i 14 września o godz. 8½ rano. W II i III kl. wakansów niema. Lekcje rozpoczną się w sobotę 15 września r. b. o godz. 8 rano.

— Rozpoczęcie roku szkolnego. Wczoraj, z powodu rozpoczęcia roku szkolnego odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele św. Jana. Wszystkie trzy nawy wypełniły się młodzieżą szkół średnich ze swymi sztandarami, pod przewodnictwem nauczycielstwa. W pobliżu ołtarza zajęli miejsca przedstawiciele wyższych władz oświatowych, w bocznych nawach skupili się rodzice. Mszę św. celebrował ks. prefekt Jasiński, podniósł kazanie wygłosił ks. prefekt Czerniawski, zachęcając w serdecznych słowach młodzież do pracy, wytrwałości i pobudzając do niesienia wysoko sztandaru miłości Ojczyzny i służenia jej głęboką wiedzą i szlachetnym czynem. W czasie nabożeństwa przygrywała poważnie orkiestra gimnazjum Zygmunta Augusta.

— We wszystkich szkołach powszechnych m. Wilna i powiatu rok szkolny rozpoczyna się z dn. 1-go września r. b.

Zwracamy uwagę rodziców, iż w nadchodzącym roku będzie stosowany przymus szkolny dzieci ur. w 1914, 1915 i 1916 r., dla tego w celu uniknięcia nieporozumień i przewidzianych kar pieniężnych wskazaniem byłoby, by niezwłocznie swoje dzieci zapisali w pobliskich od swego miejsca zamieszkania szkołach.

— Płaca za nauki. Opłata za nauki w szkołach średnich w myśl ostatniego projektu Mił. W. R. i

O. P. w porozumieniu z Min. Skarbu ma być obliczana najłzote polskie.

— Niedbalstwo Kuratorjum Okręgu Szkolnego. Nauczycielstwo wileńskiemu nie wypłacono dotychczas 32-procentowego dodatku drożyznianego, przypadającego w sierpniu, a w dniu wczorajszym nie przystąpiono jeszcze do wypłacania poborów wrześniowych. W urzędach, podległych innym ministerjom, zarówno jedne jak i drugie wypłacono we właściwym terminie.

Jak nas poinformowano, wina tego opóźnienia spada na kuratorjum okręgu szkolnego, które nie umie sobie dać rady z wypłacaniem pensji w należyty terminie.

Wczoraj poseł Zwierzyński zwrócił się telegraficznie do p. ministra Oświecenia i Wyznań z usilną prośbą o wejrzenie w tę sprawę i o poczynienie odpowiednich zarządzeń.

Teatr, muzyka i sztuka.

— Teatr Polski „Lutnia“. Dziś drugi raz: „Ósma żona Sinobrodzkiego“ komedia Savoir'a z p. Junoszą Stępowskim (Sinobrody) i uroczą jego partnerką p. Juu.

— Teatr Letni w ogrodzie po-Bernardynskim. Wczorajsza premiera operetki Hervy'ego „Nitouche“ zjednała sobie wielkie powodzenie. Publiczność i krytyka były świadkami świetnego tryumfu artystycznego p. Elny Gistedt niezrównanej odtwórczyni tytułowej roli. Pełne życia i humoru postacie, jakie stworzyli wszyscy wykonawcy pod reżyserją p. J. Józefowicza oraz wspaniałe tańce i ewolucje będą atrakcją tej operetki. Arcyzabawna figura profesora Florydora w interpretacji pozyskanego na sezon przyszły p. M. Downunta wraz z całym doborym zespołem tworzą wesołą całość, która budzi co chwilę wybuchy serdecznego śmiechu. Po „Bajaderze“ jest to druga operetka, która może liczyć na nieskończoną ilość przedstawień. Batutę dzierży dzielnie dyr. A. Wiliński.

Życie ekonomiczne.

G I E Ł D A.

Wilno, dnia 1-go września 1923 r.

Złote ruble 145.500.

Listy zastawne i papiery wartościowe.

L. Z. Wileń. Banku Ziem. 610.000.

WARSZAWA, 1.IX. (Pat.) Dolary 249.000 — 251.500 — 246.500, Berlin 0,0225, Londyn - 1.184.000, Paryż 14 200.

Sejm i Rząd.

Rekonstrukcja gabinetu.

WARSZAWA, 1.IX. (Pat.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej podpisał w dniu dzisiejszym dekret zwalniający p. Huberta Ignacego Lindego z urzędu ministra skarbu, inżyniera Władysława Kucharskiego z urzędu ministra przemysłu i handlu, oraz p. Ludwika Darowskiego z kierownictwa ministerjum pracy i opieki społecznej. Równocześnie zamianował Pan Prezydent Rzeczypospolitej inżyniera Władysława Kucharskiego ministrem skarbu, inżyniera Marjana Szydłowskiego ministrem przemysłu i handlu i p. Stefana Smólskiego ministrem pracy i opieki społecznej.

Grecja w przededniu rewolucji.

Weszło to już niemal w zwyczaj iż w Grecji, każdy większy wypadek—pomyślny lub niepomyślny—wygrana czy klęska—staje się powodem rewolucji i przewrotu wewnętrznego. Tłumaczy się to tem, iż w państwie tem walczą o panowanie dwa wielkie stronnictwa: z jednej strony zwolennicy dynastji królewskiej, z drugiej strony Venizelca.

Przed wojną światową i w czasie wojny oznaczał ten podział także próbę ustosunkowania się do wielkich

Kino-Teatr „**HELIOS**” | Wskutek nadzwyczaj. Coś, czego jeszcze nie było w Wilnie! powódzenia, jeszcze Wszehświatowej sławy **mówiący tylko dziś** i **śpiewający** film, operetka „**MISS VENUS**” w 5-ciu aktach. **Czarujący balet, śpiew, muzyka Allbata.** Powiększona orkiestra pod batutą kapelmistrza **Wiktora Siroty.** Początek seansu o godz. 5, 7½ i 10. Kasa czynna od godz. 4.

Kino-Teatr „**Polonja**” | **Dziś** Potężny problem miłości w-g dzieła **OJCIEC BERNARDO** dramat ideowy w 7-miu akt. z uroczą **Anną Gautier** i znakomitym **Ryszardem Kornay** w rolach głównych. Dramat ten istotnie należący do wyjątkow. rzadk. z sachw. ogląd. był we wszystk. stolicach Europy i Ameryki.

Kino-teatr „**Piccadilly**” | **Dziś 4-ta i ostatnia serja** oraz **Eddie Polo „Dama w czarnem”** z cyklu „Cyrk Grey’a” sensacyjno cyrkowy dramat w 6-ciu wielkich częściach. UWAGA: W cawartej serji mieści się powtórzenie ważniejszych momentów poprzednich serji, i dlatego zrozumiała jest i dla tych, którzy poprzednich serji nie widzieli. Prosimy bardzo o przybycie na pierwsze seansy, aby uniknąć natłoku.

Kino-Teatr „**Picadilly**” | **Anons!** Od poniedziałku 3 września odbywa się ponowne wyświetlanie znakomitego jubil. arcydzieła p. t. „**Tajemnica przystanku tramwajowego**” W rolach głównych **Jadwiga Smorsarska, Kazimierz Junosza-Stępowski i Józef Węgrzyn.** Film został skompletowany i uzupełniony scenami, których Wilno nie oglądało.

Kino-Teatr „**Sfinks**” | **Dziś** Wizja literacko-histeryczna pod tytułem „**ROK 1863**” na tle powieści słynnego w 7-ju wielkich częściach **Stefana Żeromskiego** „**Wierna Rzeka**”.

KINO-APARATY
TEATRALNE, SZKOLNE I PODRÓŻNE
POLECA
„KINOTECHNIKA”
WARSZAWA, UL. CHMIELNA Nr. 48, SKLEP.

MAGAZYN DZIECIENNYCH UBRAŃ
„KONKURENCJA”
WILNO, UL. NIEMIECKA Nr. 22, FRONT. WEJŚCIE OD UL. 2-GIE PIĘTRO.
OTRZYMANO DUŻY WYBÓR
PALT, KOSTJUMKÓW, SUKIENEK, FARTUSZKÓW
OBUWIA, CZAPECZEK, TRYKOTAŻY
CENY STAŁE.

OBWIESZCZENIE
Dyrektora Izby Skarbowej.
 Doszło do wiadomości Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, że w prasie prowincjonalnej pojawiły się informacje co do cen wyrobów tytoniowych tej treści, że kupy tytoniowi mogą żądać od konsumentów tylko w tym wypadku podwyższonej ceny za wyroby według obowiązującego w danej chwili cennika, jeżeli te wyroby mają dodatkową opaskę monopolową.
 Niniejszym podaje się do wiadomości, że informacje powyższe są mylne, ponieważ dodatkowa opłata monopolowa ściąga się z zapasów wyrobów drogą inwentaryzacji tychże na dzień podwyżki bez oklejenia dodatkową opaską.
 (—) **CZARNOCKI**
 w. z. Dyrektora
 Wilno, dn. 1.IX 1923 r.

OBWIESZCZENIE.
Dyrektora Wileńskiej Izby Skarbowej w przedmiocie zmian opodatkowania piwa.
 Podaje się do powszechnej wiadomości, że na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1923 r. od dnia 1-go września r. b. opłata akcyzowa od 16,38 kg. (1 puda) siodu zostaje podwyższona: dla browarów przetwarzających rocznie do 32.760 kg. (2.000 pud.) siodu z 60.000 mk. na 160.000 mk. i dla browarów przetwarzających ponad 32.760 kg. rocznie z 72.000 mk. na 192.000 mk.
 Zapasy piwa oraz brzeski piwnej, znajdujące się w browarach, sklepach hurtowych, detalicznych i restauracjach, a także będące w posiadaniu osób prywatnych w ilości powyżej 100 litrów i wreszcie zapasy, znajdujące się w tym czasie w drodze, winny być do dnia 4 września r. b. względnie w trzy dni po odebraniu transportu, zadeklarowane przez właścicieli, a następnie w ciągu dni 8 miu t. j. do dnia 12 września r. b. opłacone podatkiem dodatkowym w rozmiarze następującym: a) dla wytwórców piwa — w rozmiarze różnicy pomiędzy opłatą poprzednio uiszczoną, a opłatą przypadającą na podstawie wskazanego na wstępie zarządzenia Rady Ministrów, obliczoną od wagi użytego na wyrób siodu, b) dla innych — w rozmiarze 100.000 od każdego 100 litrów piwa
 Zadeklarowaniu podlegają również zapasy piwa powyżej 100 litrów, będące w posiadaniu zakładów i związków, zajmujących się rozdaniem piwa dla swoich członków.
 Ze szczegółami cytowanego rozporządzenia można zaznajomić się w Wilnie 5i Wilejce w Urzędach Akcyzowych, w powiatach zaś — w odnośnych Inspektoratach skarbowych.
 Wilno, dn. 31 sierpnia 1923 r. (—) **Czarnecki**
 w. z. Dyrektora

Obwieszczenie
Dyrektora Wileńskiej Izby Skarbowej w przedmiocie opodatkowania spirytusu i wyrobów wódczanych.
 Podaje się do wiadomości, iż na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1923 r. od dnia 1 września r. b. akcyza od 1 litra 100° spirytusu zostaje podniesiona dla gorzelników rolniczych i przetwarzających owoce z 35.000 na 60.000 mk., dla gorzelników przemysłowych z 35.500 na 61.000 mk. Gorzelnie przemysłowe, przetwarzające wywary na sole potasowe opłacają akcyzą w wysokości 60.000 mk. za 1 litr spirytusu.
 Zapasy spirytusu na dzień 1 września r. b. znajdujące się w składach fabryk wódek i rozlewniach spirytusowych, czy to w postaci czystej, czy w półfabrykatakach, lub gotowych wyrobach, w sklepach hurtowych, oraz znajdujące się w tym dniu w drodze do powyższych przedsiębiorstw i zakładów winny być do dnia 4 września r. b. względnie w trzy dni po odebraniu transportu zadeklarowane przez właścicieli, a następnie do dnia 12 września r. b. opłacone podatkiem dodatkowym w rozmiarze po 25.000 mk. za litr 100° spirytusu i 10.000 mk. za 1 litr gotowych wyrobów wódczanych.
 Ze szczegółami cytowanego rozporządzenia można zaznajomić się w Wilnie i Wilejce w Urzędach Akcyz i Monopolów Państwowych, zaś w powiatach — w odnośnych Inspektoratach Akcyzowych.
 Wilno, dnia 31 sierpnia 1923 roku. (—) **Czarnecki**
 w. z. Dyrektora.

SKLEP KOMISOWY
„OKAZJA”
 przy ulicy **JAGIELLOŃSKIEJ 2-a.**
POLECA: Damskie futro lisy syberyjskie, męzki staroświecki neseser, dywany, aparaty fotograficzne, serwisy i dużo innych rzeczy.

„AGRICOL”
 posiada duży wybór domów, majątków do sprzedaży.
Arsenalska 4-5.

PRACOWNIA i SKŁAD KÓLDER
 p. f.
„Warszawski Magazyn Pościelowy”
Wileńska 10i
Wykwintne kołdry, pościel, poduszki.

„AGRICOL”
DOM HANDLOWO-REPREZENTACYJNY
 przyjmuje do sprzedaży domy, lasy i majątki na dogodnych warunkach
Arsenalska 4-5.

DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY
„ALMAR”
Wilno, Dobroczyzna 6. — Telefon 6-98.
 Towary spożywcze, kolonialne, mydło, soda, mydlik, świece, zapalki i węgiel.
 Nadszedł transport wyrobów „**FUCHSA**”.
 — Ceny hurtowe. —

Dr. Leon Ginsberg
 Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka 3 róg Wileńskiej. Tel. 352, od 9-1 i 4-7.

Dr. E. BIRZOWSKI
 choroby weneryczne, syfilis i skórne. Przyjmuje od g. 11-2 i 4-7, panie od godz. 3-4 p.p. Ul. Jagiellońska 3, m. 5 (róg. Ad. Mickiewicza).

D-r J. Bernszojn
 Choroby skórne, weneryczne syfilis i moczopłciowe. Przyjmuje 9-1 pp. i 4-8 w. ul. Mickiewicza 28-5.

Dr. D. Konigsberg
 choroby weneryczne, syfilis i skórne, ul. Mickiewicza 4. Przyjmuje od 9-2 i 4-7.

E. Suszyński
 spec. weneryczne i skórne. Przyjm. od godz. 1-2 i 4-7. **Ul. Mickiewicza 30**

D-r. medycyny B. SZYRWINDT
 Choroby: skórne, weneryczne, syfilis. **Wielka 19, 10-1 i 4-7.**

Dr. Marjan Mienicki
 powrócił.
 Choroby wener. syfilis i skórne (leczenie szt. słońcem górskim). **Wileńska 34 m. 3.** Przyjmuje od 4-7.

Akuszerka z Warszawy wydziela porad ciężarnym. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. **Mickiewicza 46-6.**

Akuszerka J. Subocz
 fb. akuszerka zakładu położniczego D-ra Rymczy i Bujalskiego) przeniosła się: ulica 3-go Maja Nr. 3 m. 5.

Książka inwalidzka
 za Nr. 74/21/6703/106 na imię Włodzimierza Chocianowicza, zgubiona w Lutym r. b., unieważnia się

RYSUNKÓW
 lekcje udziela uczona rysowniczką. **Zwierzyniec, ul. Moniuszki d. 11.**

Wypożyczę
 lub wyprzedam meble różne. **Wielka 51 od 12 do 4.**

Buchalter-bilansista
 poszukuje posady, może być na wyjazd. Oferty w Admin. „Dziennika Wileńskiego”.

Ogród owocowy
 do wydzierżawienia w środku miesiąca. **W. Pohnulanka 20, m. 2 Bujko.**
 Poszukuję 2 lub 3 pokoi z kuchnią. Zgłoszenia: hotel „Italia” Górny.

Potrzebni robotnicy na wyjazd w obręb Wilna. Mieszkanie w wagonach. **Płaca 47.000 mk. dziennie.** Nie-wykluczone roboty akordowe i goziny pozanormowe. Zgłaszać się ul. Piłsudskiego 50 biuro dystansu, od godz. 8 do 12 w dniach 3 i 4 września. Inżynier **D.W.M.**

Dom z placem 1105 sążni ul. Stefańska, sprzedam. Oferty do **Dzienia Wil.** dla **W. B.**

Zawodowy technik gorzelniany z wieloletnią praktyką poszukuje posady, lub odpowiedniego zajęcia w tym zakresie. **Piwna 13 m. 4.**

Małżeństwo bezdzietne poszukuje pokoju z meblami lub bez w mieście. Cena obójtana. Oferty pod Nr. 2230 w **Admin. Dzienia Wil.**

Poszukuję lokalu w śródmieściu 3, 4, lub 5-cio pokojowego. **Wiadomość: Zwierzyniec Fabryczna 41 m. 2.**

NIANIA
 potrzebna z rekomendacją. **ul. Moniuszki 19 m. 2**

MEBLE.
ZAKŁAD MEBLI BAMBUSOWYCH i TAPICERSKICH „NIKADO”
 Wileńska 89 róg Mostowej. Polecamy garnitury, łózka, etażerki, parawany, różne stoliki, biurka, toalety, i inne rzeczy. **Tamże, sprzedaje się garnitur orzechowy.** Zakład przyjmuje reperacje i przeróbki rozmaitych mebli roboty solidnej. — Ceny przystępne —

Skradzione dokumenta: trzy świadectwa ciestelskie, legitymacja wydana przez Kom. kol. 2 metryki dziedziczne i metryka ślubna Filipa Stańczyka zamieszkałego Polska 19, unieważniają się.

Powóz parokonnny i szora angielska pojedyncza do sprzedania. **Zamkowa 2 mag. Jaroszyńskiego.**

Dobra krawcowa poszukuje roboty dziennie. **Wielka 5. Sklep żalobny.**

SŁOMA
 do sprzedania. **Mickiewicza 28 m. 2.**

Jabłka i gruszki
 około 2500 pudów sprzedają się na drzewie w majątku Łuczaj 8 kilom. od st. **Woropajewo.** Zgłaszać się ul. Mickiewicza 30-7.

Sprzedam kwiaty żywe. **Oleandry, palmy, figus i inne, ulica Kalwaryjska d. Nr. 144 m. 1.**